መግለጫ

ይህ መጽሔት በኦርቶዶክስ ሐዋርያዊ ድርጅት አዘጋጅነት በየ፬ ወሩ ይወጣል። የሚይዛቸውም አርእስቶች

ሀ. የቤተ ክርስቲያናችን እምነትና ትምህርት ፤
ለ. » » ታሪክ ፤
ሐ. » » ስርዓት ፤
መ. ግብረ ገብ ነክ የሆኑ አንቀጾች ናቸው ።

የመጽሔቱም ዋጋ $ ፩ ብር ሲሆን በዓመት 3 ብር ብቻ ይሆናል። ለውጭ አገር ግን ዕጥፍ ነው ።

ምእመናን ሆይ ! ከሥር ጀምራችሁ የዚህ መጽሔት ዓባል ብትሆኑልን የምንደሰት ስንሆን እናንተም ተከታታይና ጠቃሚ ትምህርት እንደምታገኙበት የታመነ ነው ።

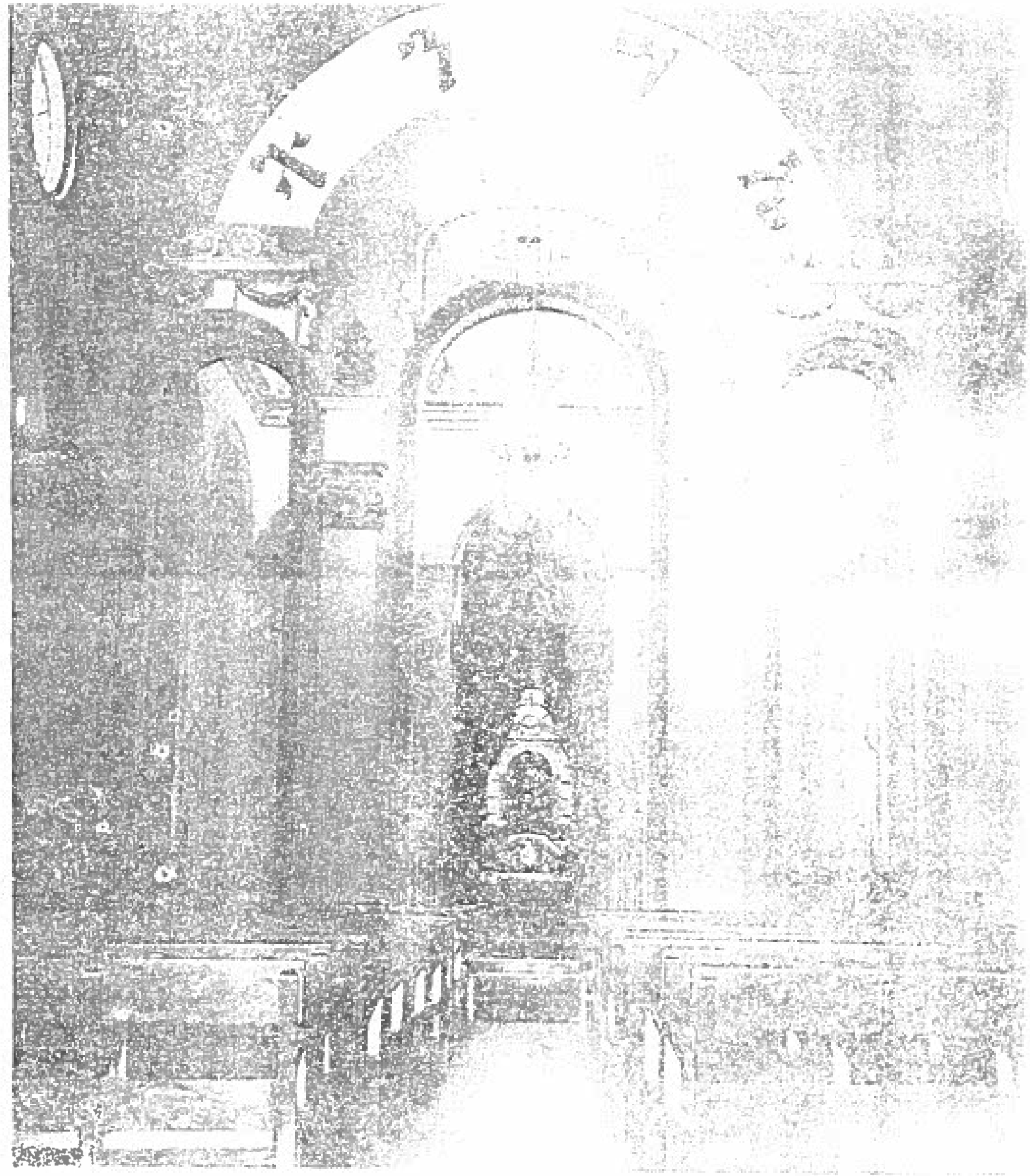

አዲስ አበባ

በብርሃንና ሰላም በቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ማተሚያ ቤት ታተመ ።

www.ethiopianorthodox.org

በመንበረ ፀባዖት ቅድስት ሥላሴ ካቴድራል ሥር የሚገኘው

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ
ሐዋርያዊ ድርጅት ።

ት ን ሣ ኤ

በየ፫ ወሩ የሚወጣ መንፈሳዊ መጽሔት
፩ኛ ዓመት ቁ. ፩
የካቲት ፲ ቀን ፲፱፻፸፰ ዓ. ም.

አዲስ አበባ

በብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ታተመ ።

www.ethiopianorthodox.org

ግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ

(የክርስትና ሃይማኖት ጠባቂ)

www.ethiopianorthodox.org

ማውጫ

አርእስት	ገጽ
፩- መቅድም	፯—፰
፪- የዓለም ድኅነት በክርስቶስ ልደት	፱—፲፪
፫- የጥምቀትን በዓል ለምን እናከብራለን ?	፲፫—፲፯
፬- ዘመነ መርዓዊ	፲፯—፳
፭- ቅዱስ ቁርባንን ለመቀበል የሚያስፈልጉ አንቀጾች	፳፩—፳፪
፮- የቤተ ክርስቲያናችን ያአገልግሎትሰዓትና ያገልግሎቱዓይነት	፳፫—፳፯
፯- አጽዋማት በቤተ ክርስቲያናችን	፳፯—፳፱
፰- ማስተማር አምላካዊ ትእዛዝ ነው ፤	፴—፴፫
፱- የአዲስ አበባ አብያተ ክርስቲያናት	፴፬—፴፯

www.ethiopianorthodox.org

መቅድም

ለዚህ ከዛሬ ጀምሮ ለሚወጣው መጽሔታችን ትንሣኤ የሚል ስያሜ ሰጥተነዋል ፤ ምክንያቱም ማንኛውም ነገር ሁሉ ከወደቀ በኋላ ሲነሣ የሚሰጠው ስም የእገሌ ትንሣኤ የሚል ነውና ። ትንሣኤም ማለት ትርጉሙ መነሣት ማለት ነው ፤ ነገር ግን ብዙ ዓይነት ትንሣኤ ስለ አለ እያንዳንዱን ዓይነት መዘርዘር ግድ ይሆንብናል ፤ ለምሳሌ ፩ኛው ከወደቁ በኋላ መነሳት ነው ። ፪ኛውም ከተኙ በኋላ የሚነሡት ትንሣኤ ነው ። ፫ኛም ከሞቱ ከበሰበሱና ከፈረሱ በኋላ አካል ገዝቶ ሕይወት አግኝቶ መነሣት ነው ፤ ሁሉም በምሥጢር አንድ ሲሆኑ የሩቅና የቅርብ ጊዜ በመሆን ብቻ ይለያያሉ ፤ ምክንያቱም እንደ ወደቁ፤ ወይም እንደተኙ ፤ ወይም እንደ ሞቱ ሳይቀሩ መነሣት ስለሆነ ሁሉም ትንሣኤ ተብለው ተሰይመዋል ። ይህም የድል አድራጊነት ፤ የአቸናፊነት ምልክት ነው ። እኛም መጽሔታችንን ትንሣኤ ያልንበት እንደዚሁ ከወደቀ በኋላ የተነሣውን ወይም የተረሳውን ሁሉ ለማስታወስ ስላሰብን ነው ።

ቤተ ክርስቲያናችን ጥንታዊት ስትሆን ብዙ ታሪክም ሲኖራት በዘመናት መካከል ብዙ ነገሮች እንደጐደሉባት የታወቀ ነው ፤ አሁን ግን በዚህ ጽሑፍ ማንኛውንም ለመግለጥ ስለተነሣን ይህ ጽሑፍ የኛንም የታሪካችንም ትንሣኤ ስለሚመለከት ትንሣኤ ብለነዋል ።

እንዲሁም የሊቃውንቱን የሕይወት ታሪክ በሰፊው ስለምንጽፍ በዚያን ጊዜ እነዚህን ሊቃውንት በዓይነ ሕሊና ስናያቸው ትንሣኤያቸውን እናስባለን ፤ ትንሣኤያቸውን እንናገራለን ማለት ነው ። በጠቅላላም የእምነታችን የሥነ ሥርዓታችን መልክ በዚህ ጽሑፍ ስለምንገልጥ ተረስቶ የነበረው ይታወሳል ፤ ወድቆ የነበረው ይነሣል ፤ ተደብቆ የነበረውም ይገለጣል ፤ ደግሞ የደከመው ይበረታል ፤ ከዚህ የበለጠ ትንሣኤም ስለሌለ ይህን ሁሉ የሚገልጠውን መጽሔታችን ትንሣኤ ብለን ሰይመነዋል ። ከዚህም ሁሉ ጋር እንዲህ ያለውን ስያሜ ለመስጠት የፈቀድነው በሺ፱፻ ፹፮ ዓ/ም/ በጥር ወር ግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ የምሥራቅ ኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት መሪዎችን ጠርተው ስለ ጋራ ችግራችን እንድንወያይ ሥነ ሥርዓታችንንም በኅብረት እንድንወ

www.ethiopianorthodox.org

ሰን ስለአደረጉ እንዲህ ያለው ዕድል ሙቶ ተቀብሮ የነበረው የተነሣበት ዘመን ስለሆነ በዚህ ሰይመነዋል፡ከዚያም ወዲህ ያለውን ፡ ንፈሳዊ ንቅና ቂያችን ሁሉ ትንሣኤ ብለነዋል ። «አሁንም የተኛህ ንቃ ከሙታን ተነሥ ክርስቶስ ያበራልሃልና»(ኤፌ. ፭፡፲፬)«ይህንንም ዘመን ዕወቁ ከምንቅልፋችን የምንነሣበት ጊዜ እንዳለ ዛሬ መድኃኒት ወደኛ የቀረበ ነውና ካመንበት ጊዜ ይልቅ ሌሊቱም ሄደ ቀኑም ቀርቧል ። ስለዚህ የጨለማውን ሥራ ከኛ አውጥተን እንጣል ፡ የብርሃንንም ጋሻ ጦር እንልበስ ፤ በቀኑም እንደሚሆን ፡ በቅን ነገር ፡ በዘፈንና በስካር አይደለም ፤ በዝሙትም አይደለም ፤ በሴሰኝነትም አይደለም ፤ በጸብም በቅንዓትም አይደለም ። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶን ልበሱት እንጂ ሥጋችሁንም ለፍትወት አት ስጡ» (ሮሜ ፲፫ ፡ ፲፩—፲፬) ።

ሊቀ ሥልጣናት ሀብተ ማርያም ወርቅነህ

የዓለም ድኅነት በክርስቶስ ልደት

ቤተ ክርስቲያናችን የምትቀበላቸው አምስት ዓበይት ፤ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን መኖራቸው የታወቀ ነው ፤ እነርሱም «አምስቱ አዕማደ ምሥጢር» በሚል ስያሜ ይጠራሉ ። ከነዚህም ታላላቅ ምሥጢራት አንዱ «ምሥጢረ ሥጋዌ» ነው ።

«ምሥጢር» የሚለው ቃል በቤተ ክርስቲያናችን አነጋገር በፍልስፍናዊ ርቀትና በምርምር ሳይሆን በልባዊ እምነት ፤ በእግረ ሕሊና ብቻ ሊደረስበት የሚቻል ነገር እንደሆነ ይታመናል ። ስለዚህ ሥምጢረ ሥጋዌ ማለት ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሐር ቃል ከሰማየ ሰማያት ወርዶ መላውን የሰው ዘር ለማዳን ሲል ከድንግል ማርያም ከሥጋዋ ሥጋን ከነፍሷ ነፍስን ነሥቶ ሰው የሆነበት ምሥጢር ነው ።

የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሰው መሆን የሚደነቅ እንጂ የማይመረመር ታላቅ ምሥጢር ነው ። እግዚአብሐር ቃል ሰው ሆኖ መላው የሰው ዘር ከድቀተ አዳም ጀምሮ አምስት ሽህ አምስት መቶ ዘመን (፭ ሽህ፭፻) ሙሉ በኀጢአት አዘቅት ተጥሎ የቅጣት ማዕበል እየወረደበት ፤ በእግረ ሰይጣን እየተረገጠ የቁም ሙት ሆኖ ሲኖር እንደዚሁ ቃላት ሊገልጡት ከማይችሉት ኀዘንና ሥቃይ ፤ እንዲሁም ተስፋ መቁረጥ ፤ ያድነው ዘንድ ስለወደደ ፤ ያባቱን ፈቃድ በመፈጸም የሰውን ደዌና ሕማም ተሸክሞ ፣ ሥጋን ለብሶ ሰው በሆነም ጊዜ መላው የሰው ዘር በመከራ ይኖር ዘንድ ተነግሮ የነበረው አዋጅ ተሻረ ። «አዳም ገብሩ ለዲያብሎስ ሐ.ዋን ዓመቱ ለዲያብሎስ» የሚለውም መዝገብ ተቀደደ ፤ በኀጢአት ፈንጋይነት ታፍኖ ተሸጦ የነበረው አዳምም ወደ ጥንተ ክብሩ ተመልሷል ።

በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ሰው መሆን የእግዚአብሐር መለኮታዊ ፍቅሩ ፤ ጸጋውና ይቅርታው ተገልጿል ። ከፈጣሪው ቅጽረ ረድኤት ውጭ ሆኖ የነበረውም አዳም ወደ ጥንት ቦታውና ማዕረጉ ክብሩና ሞገሱም ተመልሷል ። በሰማይና በምድር መካከል የዕርቅና የይቅርታ ሰንደቅ ዓላማ ተተክሏል ። ከፈጣሪው ጋር እንዲሁም ከራሱና ከአካባቢው ጋር ተጣልቶ ይኖር የነበረው ፍጡርም

www.ethiopianorthodox.org

ታርቋል ። ይህም ስርቅ ምን ማለት እንደሆነ ለመግለጽ ያህል አሪት ዘፍጥረት ፫ ፥ ፳፫ ፥ አዳም የፈጣሪውን መንግሥት ለመገልበጥ ባደረገው አመጽና ፤ መቅናቀን የሞት ሞት ተፈርዶበት ከገነት ሲወጣ ዱሮ በትእዛዙ ሲተዳደሩ ይኖሩ የነበሩት አራዊትና እንስሳት ሁሉ አፋቸውን ከፍተው አስፈሩት ቀንዳቸውንም አሹለው ሊወጉት ቃጡ ። በጥፍራቸውም ኃይል የሚጠቀሙት እንዲሁ ጥፍራቸውን አዘርዝረው ሊቧጥጡት ቀረቡ ይላል ። ይህም አዳም ባደረገው ጥፋት ተጣልቶ የነበረው ከእግዚአብሔር ጋር ብቻ ሳይሆን ከአካባቢውም ጋር እንደ ነበር ያስተምረናል ። በተጨማሪም ከዚህ በላይ በወን ጀለኛ ላይ የሚፈርደው ዳኛ ብቻ ሳይሆን ጎረቤት ፤ ወዳጅ ፤ ዘመድና ባዕድም ጭምር እንደሆነ እንረዳለን ። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ሆኖ ከተወለደ በኋላ ግን የሰው ኅዘኑ ወደ ፍሥሐ ተለውጧል ።

በጠቅላላው ልደተ ክርስቶስ ነገደ አዳምን በሙሉ ከዲያብሎስ ባርነት ነፃ አውጥቶ ከአካባቢውና ከመላው ሥነ ፍጥረት ጋር ከነበረው ቂምና በቀል እንዲሁም ጠላትነት አስታርቆ የራሱንም የሕሊና ነፃነት ድል እንዲነሣ አድርጎ የእግዚአብሔር ልጅ ለመሆን አብቅቶታል ። በማቴዎስ ወንጌል ምዕ/ ፬ ቁጥር ፲፩ በጨለማ ውስጥ የሞት ጥላ እየንገበበባቸው ይኖሩ ለነበሩት ሁሉ ብርሃን ወጣላቸው ተብሎ እንደተጻፈው ሁሉ ከዚህ በፊት የነበረው የመላው ዓለም ጨለማዊ ሁኔታ ወደ ብርሃን ተስፋና ደስታ ተለውጧል ። ስለዚህ ልደተ ክርስቶስ በዓመት አንድ ጊዜ የሚከበር ያለፈ ድርጊት ወይም ታሪክ አይደለም በየሰዓቱ ፤ በየዕለቱ በሕይወታችን ውስጥ ሲደረግ የምናየው የተጨበጠ እውነት ነገር እንጂ ፤ በርሱም የሚገኘው ጸጋና ክብር የማይደርቅና የማያቋርጥ ሁል ጊዜም በህሊና ውስጥ የሚፈስ የምህረት ፈለግ ነው ።

በዚህ ዕለት እስኪ ዓይን ሕሊናችን ወደ ቤተ ልሔም ዘወር አድርገን እንመልከት ? እነሆ ! ሰማይና ምድር የማይወስኑትና ሊሸከሙትም የማይችሉ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአጭር ቁመትና [illegible] ደረት ተወስኖ ፤ በሕማደ ሰብ በጨርቅ ተጠቅልሎ በእንሰሳት [illegible] በረት ውስጥ ተኝቶ እናያለን ፤ አህዮች ፤ ላሞችና በጎች በእስ

ተብርኮ በትንፋሻቸው ኃይል ብርዱን ሲከላከሉለት ይታያሉ ። እረኞች ዙሪያውን ከበው ሆ!ሆ!እያሉ ሲፈንድቁና ሲጨወቱ ይሰማሉ፤መላ እክት በሰማያት እንሆ ከዛሬ ጀምሮ በምድርና በሰማይ መካከል ማለት በሰማይ በሚኖሩ በሠራዊተ መላእክትና በምድር በአሉት በደቂቀ አዳም መካከል የነበረው ቂምና በቀል ተሠርዞ ፍጹም እርቅ ሆነ ፤ የሰላም ስን ደቅ ዓላማም ተተከለ እያሉ እረኞችን ሲአበስሩ ይሰማሉ። በቤተ ልሔም አካባቢ ጫካዎች የሚገኙ አራዊትም ዛሬ የዓለም መድኀኒት ተወለደ እያሉ በዝማሬና በልልታ ሲዘሉና ሲደሰቱ ይታያሉ ። ዓይን ልቡናችንን ቀና አድርገን የሰብአ ሰገልን ጉዞ እንመርምር ። እነሆ ሰባ ሰገል ከሩቅ ምሥራቅ ከርቤ ፤ ወርቅና ዕጣን በግመሎቻቸው ጭነው ስን ጠብቀው የኖርነው ብሩህ ኮከብ ወጣልን በማለት እየተወያዩ በጉዞ ላይ ይታያሉ። በቶሎ ደርሰውም የእጅ መንሻቸውን ለማበርከት ሲጣደፉ የነርሱም የግመሎቻቸውም ኮቴ ይሰማል ። እስኪ ደግሞ በእግረ ሕሊና ወደ ገሊላው ገሾ ወደ ሄሮድስ ቤት እናምራ ፤ ሁለት ዓመት የፈጀውን ጉዞአቸውን ፈጽመው ከሄሮድስ ቤት የደረሱት ሰባ ሰገል ፤ ዜናውን ሲያበስሩት የተሰማው ድንጋጤ ይታየናል ። ዓይኑ ደፍርሶ ግንባሩ ተኮማትሮ ከንፈሩ እየተንቀጠቀጠና ጥርሶቹ እየተፋጩ ፤ ከዙፋኑ ላይ ቁጭ ብድግ እያለ ከመማክርቱ ጋር በሕፃኑ ላይ ያደረገውን ምክረ ሰይጣንና የወሰነውን ውሳኔ በመንፈስ እናነባለን ። ከሁለት ዓመትም በታች የሆኑ ሕፃናት በሙሉ እንዲሰባሰቡ ያስነገረው አዋጅ ነጋሪት ሲመታና ጥሩንባው ሲነፋ በጆሮአችን ውስጥ ይደውላል ፤ ለሕፃናቱም መታረጃ የተሳሉት ሰይፎች ከአፎቶቻቸው ተመዝዘው እንመለከታለን ።

ከዚህ በላይ እንደተረዳነው በቤተ ልሔም የተወለደውን ሕፃን ሁለት ዓይነት ወገኖች ይፈልጉታል ፤ አንደኛው ወገን ሊሰግድለት ፤ ሊአመልከውና የእጅ መንሻም ሊሰጠው ሲሆን ፤ ሁለተኛው ክፍል ደግሞ ሊገድለው ሰይፍ የሚስል የሄሮድስ ወታደር ነው ። ከዚህ በላይ ልንጠይቅ የምንፈልገው እኛስ የትኞቹን እንመስላቸዋለን ? ሊሰግዱለት ሊያመልኩትና እጅ መንሻ ሊአበረክቱለት የፈለጉትን ሰባ ሰገልን ነውን ? ወይስ የሔሮድስን ወታደሮች ? ዛሬ ላለ ንበት ለ፳ኛው ክፍለ ዘመን በስሙ የታነጹችውንና የቆሙችውን

www.ethiopianorthodox.org

የርስትን መንግሥት በመስበክና በማስተማር ላይ የምትገኘው ቤተ ክርስቲያን ሁለት ዓይነት ሰዎች በጥብቅ የሚፈልጓት መሆኑን መዘንጋት የለብንም ። ከነርሱም አንደኛው ክፍል እንድትጠፋ የሚጥረው ሲሆን ፤ ሁለተኛው ደግሞ እንድትስፋፋና የሚገጥሟትንም የመንፈስ ጦርነቶች ድል ነሥታ እንድትኖር የሚጥሩ በሐሳብም ሆነ በሥራ ከርሷ ጋር የተሰለፉት ናቸው ፤ ነገር ግን ሊያጠፏት የሚጥሩ ሁሉ በከንቱ ይደክማሉ እንጂ ቤተ ክርስቲያን አትጠፋም ። ቤተ ክርስቲያን አንድ ትልቅ ቋጥኝ ናት ፤ የወደቀባትን ትሰብራለች የወደቀችበትንም ታደቃለች ። ይህ በዓለ ልደት የሰላም ፤ የተድላና የደስታ በዓል እንዲሆን እየተመኘሁ ሐሳቤን ከዚህ ላይ እገታለሁ ።

አእምሮ ወንድም አገኘሁ

የጥምቀትን በዓል የምናከ ብረው ለምንድነው ?

የጥምቀትን በዓል የምናከብረው የሰው በደሉና ኃጢአቱ በጥምቀት ምክንያት የተሠረየ ስለሆነ የሰው ጥምቀት ምሳሌ የሚሆን ክርስቶስ የተጠመቀበት ዕለት ስለሆነ ነው ፤ ማለት የሰው ልጅ ነጻነቱ የተመለሰበት በዓሉ የተከበረበት ፤ ዕለት ስለሆነ የነጻነት ዕለት እንደሚከበር ሁሉ እኛም የጥምቀትን በዓል ከፍ ባለ አክብሮት እናከብረዋለን ።

ከልደት ፤ በተለይም ከጥቅምት ጀምሮ ያሉት ዕለታት በተለይም ራሱ ጥምቀት በብዙ ቋንቋዎች ኢፒፋኒ (ኤጲፋንያ) ይባላል ፤ ይህም ማለት ግልጥ ወይምትይዩ ማለት ነው ፤ በግዕዝ ቋንቋችን ግን አስተርዮ የምንለው ነው ። ይህም ማለት በጥምቀት ምክንያት ሰማያት ተከፍተዋል ፤ ብዙ ምሥጢራት ተገልጠዋል ሁሉ ግልጥ ፤ ሁሉ ትይዩ ሆኖ ለሰው ልጅ ታይቶአል ፤ ስለዚህ ይከበራል ።

የጥምቀት በዓል ከፍ ባለ አኳኋን ይከበራል ፤ በርግጥም ሊከበር የሚገባው ምሥጢራተ እግዚአብሔር ፤ ነገራተ እግዚአብሔር የተገለጡበት ፤ አንድነት፤ ሦስትነት ተለይቶ የታወቀበት ዕለት ነው ። ይህም ማለት አብ በሰማይ ሆኖ የምወደው የባሕርይ ልጄ ይህ ነውና ስሙት ሲል ያወጀበት ፤ ወልድም በተለየ አካሉ ከዮርዳኖስ ሲጠመቅ መንፈስ ቅዱስ ደግሞ በርግብ አምሳል ወርዶ በእግዚአብሔር ወልድ ላይ ሲያርፍበት ታይቷልና ።

ስለዚህ ከብዙ ዘመናት በፊት ያልተገለጠ ምሥጢር ስለተገለጠ ፤ ያልታየም ምሥጢር ስለታየ ይህ በዓል በዚህ አኳኋን እንዲከበር ተወሰነ ።

የጥምቀቱ በዓል የክርስትና ትምህርት ፤ የክርስትናም እምነት የተመሠረተበት ዕለት ነው ። ይህም ማለት በአንድ አምላክ የሚያምኑ ብዙዎች ሲሆኑ ክርስቲያኖች በተለይ የሚታወቁበት ፤ እውነተኛም እምነት አላቸው ተብለው የሚገመቱበት ወይም የቀና እምነት አላቸው የሚያሰኛቸውም በባሕርይ ፤ በአምላክነት አንድ አም

www.ethiopianorthodox.org

... ያሉትን በስም በግብር በአካል ሦስት ብለው ያምናሉና ። [illegible] ምስጢር የተገለጠው በዚህ ዕለት በዚህም በዓል ነው ። ስለ ዚህ ክርስቲያኖች ከሌላው በዓል በበለጠ የተለየ መልክ ሰጥተው ያከብሩታል ።

ሌላው ዓለምስ በዚህ መልክ ያከብረዋል ? ሌላውም ዓለም በተለይም ጥንታውያን ኦብዮተ ክርስቲያናት የተባሉት የጥምቀትን በዓል በሚገባ ያከብሩታል ። ነገር ግን እንደ ኢትዮጵያውያን ፩ኛ/ ሰልፍ ተሰልፎ አደባባይ ወጥቶ ሕዝብና ካህናት ተባብሮ አያከብረውም ፤ ፪ኛ/ ታቦቱ ወንዝ ወርዶ ፤ ትልቅ ድግስ ተደርጎ አይከበርም ፤ ፫ኛ/ በጠቅላላው ይህን የመሰለ ትርጉም ሰጥተው አያከብሩትም ፤ እኛ ግን ፩ኛ/ የክርስትናን እምነት ለማጽናት እንዲሁም የዮርዳኖስን

የክርስትና መሠረት የጌታ ጥምቀት ነው ።

ወንዝ ለማስታወስ ታቦት ወንዝ ወርዶ ያድራል ፤ ወንዝ እንኳን ባይገኝ ትንሽም ወይም ትልቅ ቢሆን ምንጭ ፈልገው የተለየ ጸሎት አድርገው ወንዙን ፤ ወይም ምንጩን ባርከው ሕዝቡን ይረጫሉ ። ከሕዝቡም ውስጥ የሚችል ቢኖር ይጥቃል ፤ ይጠመቃል ፤ ግን ለጸበልነቱ ለማስታወሻነቱ ያህል እንጂ ሁለተኛ ጥምቀት አይደለም ።

፪ኛ/ ሕዝቡ የደስታው መግለጫ የሰሚቱ ማርኪያ አድርጎ ልዩ ልዩ ምግብ በማዘጋጀት አዳሩን በዚያው አድርጎ ጸሎት ይጸልያል መዝሙር ይዘምራል ፤ በልዩ ልዩ መዝሙርም ስሜቱን ይገልጣል ።

ይህን ዕለት ወይም ይህን የጥምቀት በዓል ምክንያት በማድረግ በኢትዮጵያችን ታቦት ሲወጣ ፤ በዓል ሲከበር ሁሉ ዘፈን ጨዋታ ይደረጋል ፤ እንቢልታ ፤ ቀንደ መለከት ጥሩንባ ይነፋል ። ነጋሪት ፤ አታሞ ይጐሰማል ። ያለውን መሣሪያውን ያወጣል ፤ ማንኛውም ክርስቲያን ዓቅሙ የፈቀደውን ያህል አገልግሎቱን ተገዥነቱን ይገልጥበታል ። ያለውን የጌጥ ልብስ ፤ ወይም የክብር ልብስ ሁሉ በዚህ ጊዜ ያወጣና ይለብሳል ። የሌለውም ቢሆን ይኽን ትልቅ በዓል ለማክበር ሲል ተበድሮ ፤ ተቀድሞ ይገዛል ። ወይም ተውሶ ይለብሳል ። ስለዚህም «ለልደት ለጥምቀት ያልሆነ ልብስ ይበጣጠስ» እያሉ ይመስላሉ ጥምቀት ፤ በኢትዮጵያችን ይህን በመሰለ ክብር ይከበራል ። ምክንያቱም የነፃነትን ትርጉም የሚያውቅ ሕዝብ ስለሆነ የነፍስ ነፃነት የሰው ልጅ መብት የተገኘበት ስለሆነ ነው ፤ ይህ ቅዱስ በዓል በዚህ መልክ ይከበራል ። ይህም ሁናቴ የኢትዮጵያውያንን ከሌላው ዓለም ተለይተው ታላቅነታቸውን የሚያመለክት ጥቅማቸውንና ጉዳታቸውን ለይተው የሚያውቁ ሕዝቦች መሆናቸውን ያስረዳል ።

፫ኛ/ የእምነቱ ፤ የትምህርቱ መሠረት ይኸ ዕለት ይህም ዓመት በዓል ነው ፤ ስለዚህ ከፍ ያለ ክብር ወይም ከፍ ያለ መልክ ሰጥቶ ማክበር ተገባ ፤ የጥምቀት በዓል እንደ ኢትዮጵያውያን አከባበር ራሱ የክርስትና ሰባኪ ነው አስተማሪም ነው ። ለምንድን ነው የጥምቀትን በዓል የምናከብረው የሚል ስሜት ቢመጣ ግን ይህ ከዚህ በላይ የዘረዘርነው ሁሉ ያላስተማረ ተግባሩ የሚገልጠው ነው ። ስለዚህ ከሌላው በዓል ሁሉ የተለየ ግምት ሰጥተው ያከብራሉ ፤ ጥምቀት የነ

www.ethiopianorthodox.org

ማንታችን መገኛ ነው ጥምቀት የእምነታችን መሠረት ነው ፤ ጥምቀት ምሥጢራት ሁሉ የተገለጡበት ዕለት ነው ፤ እንግዲያውስ ከዚህም በበለጠ አጉልተን ሊከበር ይገባዋል ። እንግዲያውስ ከዚህ የበለጠ ሌላ መልክ ሊላም ግምት ሊሰጠውና ሊከበር ይገባል ። እንዲህም ከሆነ ኢትዮጵያውያን ከሌላው ዓለም ይልቅ ዐዋቂዎች ሕዝቦች ናቸው ። ዐውቀው ጠብቀዋል ፤ አውቀውም አክብረዋል ። እንዲህም ከሆነ ኢትዮጵያውያን ጥንታውያን ክርስቲያኖች ናቸው ፤ የጥንቱንም ሥርዓት ጠንቅቀው የያዙ ናቸው ። እንዲሁም ከሆነ እኛ የጥንቱን መልክ ሳን ለውጥ ሥርዓቱን ሳናፈርስ ማክበር ይገባናል ።

ሊቀ ሥልጣናት ሀብተ ማርያም ወርቅነህ

ዘመነ መርዓዊ

ዘመነ መርዓዊ የሚባለው ጊዜ ከክርስቶስ ልደት ጀምሮ እስከ መዋዕለ ፵ ጾም ድረስ ነው ። ይህም ጊዜ የሠርጉ የደስታ ጊዜ ተብሎ በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ይጠራል ። ምክንያቱም ፩ኛ/ በክርስቶስ መወለድ ዓለም ሁሉ ስለተደሰተ የጋብቻውን ጊዜ ከደስታው ጊዜ ጋር ለማድረግ በማለት ብዙ ጋብቻ የሚፈጸመው በዚሁ ወር ስለሆነ ዘመነ መርዓዊ ተብሏል ። ፪ኛ/ በኢትዮጵያ አዝመራ የሚከተትበት ፤ ከሥራ የሚታረፍበት ጥጋብ ፣ በረከት ያለበት ወር ይህ በመሆኑ የጋብቻውም ጊዜ በብዛት የሚፈጸመው በዚሁ ወር ነው ፤ ስለዚህ ዘመነ መርዓዊ ተባለ ። በዚህ መልክ የጋብቻ ሥነ ሥርዓት በብዛት በዚህ ወር ሲፈጸም ለጋብቻ የሚዘጋጁት ዕጮኞች ከልብሳቸው ፤ ከድግሳቸው ጋር አብረው ሊያዘጋጁት ሊያጠኑት ሊያውቁት የሚገባ ነገር አለ ፤ ይኸውም በቤተ ክርስቲያን የሚጠየቀውን ጥያቄ መፈጸም ነው ። ከቤተ ክርስቲያንስ የሚቀርበው ጥያቄ እንዴት ያለ ነው ? ያልን እንደሆነ ከዚህ እንደሚከተለው እንገልጣለን ።

ጋብቻቸውን በጸሎተ ተክሊል ለመፈጸም ለሚፈቅዱ ወጣቶች ሁሉ ቤተ ክርስቲያናችን እጅዋን ዘርግታ እንደምትቀበላቸው የተመሰከረ ነው ። የተክሊል ጸሎት ለማንኛውም የሰው ልጅ ሁሉ የማይቻል እየመሰለው ብዙዎቹ ጋብቻቸውን ከቤተ ክርስቲያን ውጭ ሲፈጽሙ ይገኛሉ ። ይህም ሁኔታ ለቤተ ክርስቲያን ታላቅ ቅሬታን ሳይፈጥር አልቀረም ።

ሌሎች ደግሞ አስቀድመው ከቤተ ክርስቲያን ጋር ሳይነጋገሩ በድንገት ደርሰው የጋብቻውን ጸሎት እንዲፈጽሙላቸው ሲጠይቁ አስቀድሞ ሊፈጸም የሚገባው ብዙ ነገር መቅረቱን ሲያስረዱዋቸው ቅሬታ የሚአድርባቸው መሆኑ እርግጥ ነው ።

እንዲሁም ደግሞ ሌሎች የጾምና የኀዘን ጊዜያት መኖራቸውንና በነዚያም ጊዜያት ጋብቻ ሊፈጸም የማይቻል መሆኑን በመዘንጋት ለድግሱ ብዙ ወጭ ከደረጉ በኋላ ሠርጉን ማስቀረት ስለማይፈቅዱ ያሰቡትም ደግሞ ሳይፈጸምላቸው በመቅረቱ በደስታቸው ዕለት ሲያዝኑ ይውላሉ ፤ ቤተ ክርስቲያናችን የወገኗ ችግር ተካፋይ እንደመ

www.ethiopianorthodox.org

ሆኗ መብቷን የወጣቶችን ችግር ለማቃለል አስባ ከዚህ የሚከተሉትን ጥያቄዎች ሁሉ በትንሹል እንዲፈጽሙላት ታሳስባለች ።

፩/ ቅዱስ ተክሊል ሊፈጸም የሚቻልባቸው ዕለታት ፩፥

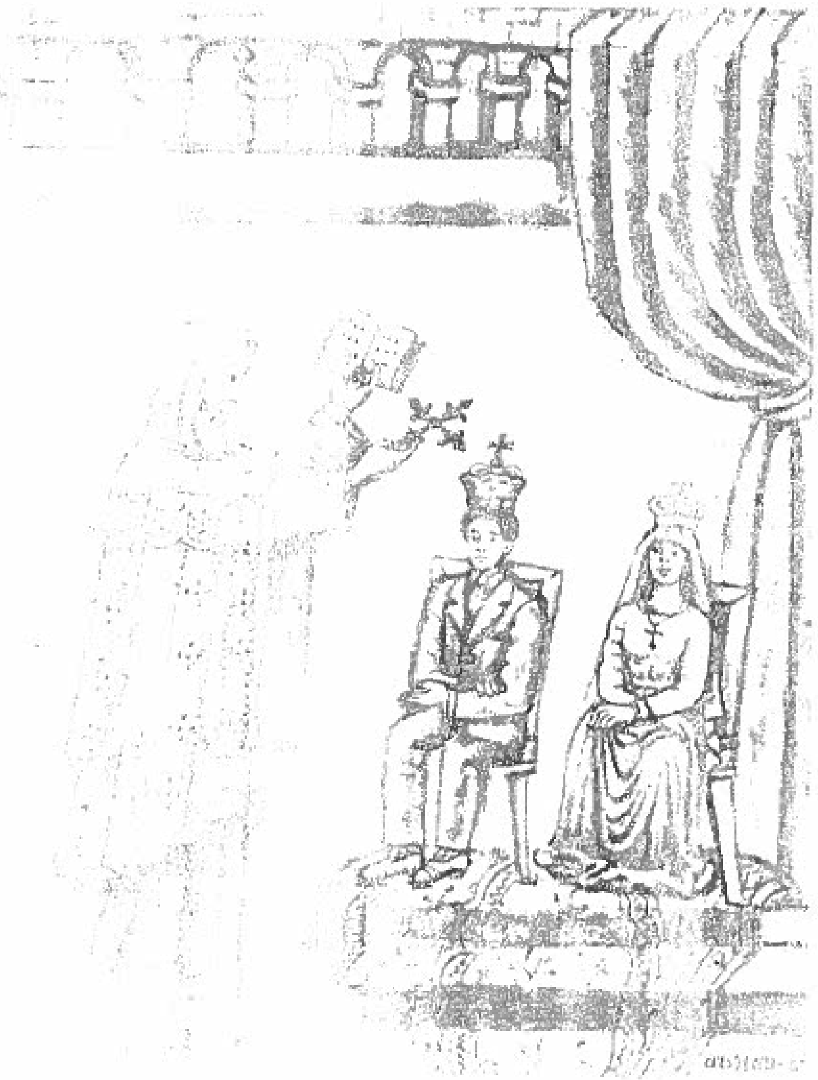

ጋብቻ በሥርዐቱ የተከበረ ነው ።

ቅዱስ ተክሊልን ለመፈጸም ቤተ ክርስቲያናችን በማንኛውም ሰዓት ዝግጁ ናት ፤ በየሳምንቱ በዕለተ ረቡዕና ዓርብ እንዲሁም በልዩ ልዩ ጊዜ የሚፈጸሙ የጾምና የንዘን ጊዜ ካልሆነ በቀር ፤ ነገር ግን በሕገ መንግሥታችን መሠረት የሠራተኛው ሁሉ የዕረፍት ጊዜ ቅዳሚ ከሰዓት በኋላና እሑድ በመላ ቀን ስለሆነ የዕጮኞዎቹ ሚዜዎች ሥራ እንዳይፈቱ በማለት ቤተ ክርስቲያናችን ለተክሊል ምቹ ጊዜ ሆኖ ያገኘችው ወይም የምትመርጣቸው ዕለታት ዕለተ ቅዳሚትንና ዕለተ እሑድን ስለሆነ በነዚህ ዕለታት ለማንኛውም ክርስቲያን የተክሊል ጸሎት ሊደረግለት ይቻላል ።

፪/ ቅዱስ ተክሊል ሊፈጸም የሚቻልባቸው ሰዓቶች

የቅዱስ ተክሊልን አገልግሎት ለመፈጸም ማንኛውም ሰዓት ምቹ ነው ። ነገር ግን ከተክሊሉ ቀጥሎ በዚያው ዕለት ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን ለመቀበል የፈቀዱ ሲኖሩ ተክሊሉ ከቅዳሴው በፊት ሊሆን ስለሚገባው የጸሎተ ተክሊሉ ሰዓት ቅዳሚና እሑድ ሁልጊዜ ከጠዋቱ በ፲፪ ሰዓት ይሆናል ። ነገር ግን ቅዱስ ተክሊልን ብቻ አድርገን እንመለሳለን ለሚሉ ዕጮኞዎች ምቹ ሰዓት መስሎ የተገመተው ቅዳሚም ሆነ እሑድ ከሰዓት በኋላ በ፲፩ ሰዓት ጀምሮ ባለው ጊዜ ውስጥ ነው ።

፫/ ቅዱስ ተክሊልን ለመፈጸም አስፈላጊ ነገሮች

ጋብቻ ክፍ ያለ ምሥጢር ቅዱስ አገልግሎትም ስለሆነ እንዲሁ ማንም ሰው የምንግዴ ወይም በማንኛውም ቦታ ቢሆን ሊፈጽመው አይገባውም ። ስለዚህ ክርስቲያን ሁሉ በተለይም የማግባት ዕድል የተሰጣቸውና ወደዚሁ ዝንባሌ ያላቸው ሁሉ አስቀድመው ሊፈጽሙት የሚገባውን ሁሉ ማወቅና መረዳት ይገባል ።

፩ኛ/ ከዝምድና የራቀ ጋብቻ መሆን ይገባል ፤ ይኸውም ፤ ሀ/ ከሥጋ ዝምድና ፤ ለ/ ከመንፈሳዊ ዝምድና ፤ ሐ/ ከግቢ ዝምድና ይኸንም ከመሳሰለው የቤተ ክርስቲያን ሕግና ሕገ መንግሥታችን ከሚከለክለው ዝምድና ርቀው ማግባት አለባቸው ፤ ይኸውም ከሥጋ ዝምድና የራቁት ሰዎች ሲጋቡ ዝምድና ከመጨመራቸው በላይ ሌላ አዲስ ደም ተቀላቅሎ ስለሚታደስ ቤተ ክርስቲያናችንም መንግሥታችንም ጥቅሙን አውቆ ወስኖታል ።

www.ethiopianorthodox.org

፱ኛ ልክኛ ዕድሜ መመላትና ነፃ ፈቃድ መኖር ፤ ጋብቻ የሚፈጸም ምሥጢር ስለሆነ ፤ ማንኛውም ዕጮኛ በሰው ተመርቶ ሰውም አስገድዶት ሊፈጽመው ስለማያስፈልግ ቤተ ክርስቲያናችንም አጣርታ ማወቅ አስፈላጊ ስለሆነ ዕጮኛዎቹ በቅርብ ነገሩን ሊያስረዱ ይገባል ፤

፲ኛ በሃይማኖት ፍጹም ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ያልሆኑትን ሁሉ ለማንኛውም ምሥጢር አገልግሎት የማንቀበል መሆኑን ነው ፤ ስለ ዚህ ስለ ዕምነቱ ስለ ትምህርተ ክርስትናው በቂ ማስረጃ ያለው መሆን አለበት ፤ ከዚህም ጋር ቤተ ክርስቲያናችን በየጊዜው የሚገኙትን ክርስቲያኖች በደንብ ስላልመዘገበች በተለይም ወደ መንበረ ፀባዖት ቅድስት ሥላሴ ቤተ ክርስቲያን በብዛት ከሩቅ ቦታ ከሌላም አጥቢያ ቢሆን የሚመጡ ስለሆነ እኛ በቅርብ ስለማናውቃቸው ለዚህ አስረጅ የሚሆኑ ፤

" የንስሐ አባትን ፡ ለ/ የዕጮኛዪቱንና የእጮኛውን የውል አባት አስቀድሞ ወደ ቤተ ክርስቲያን አምጥቶ ማስመዝገብ ፤ ሐ/ የሠርጉን ሰዓት ከመድረሱ በፊት ፩ ወር ሲቀረው ማስታወቅና ይኸን የመሰለውን ነገር ሁሉ አስቀድሞ ማጣራት አስፈላጊ ነው ። ከዚህም በቀር ሌሎች ያልተዘረዘሩ ሊኖሩ ይችላሉ። ስለዚህ ቀርቦ መርዳት ያስፈልጋል።

ሊቀ ሥ. ሀ. ወ.

ቅዱስ ቁርባንን ለመቀበል የሚያስፈልጉ አንቀጾች

ብዙ ምእመናን ኢትዮጵያውያንም የውጭ አገር ተወላጆችም እንደ ኢትዮጵያ ኦርቶዶክሳዊት ቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ቅዱስ ቁርባንን ለመቀበል ይፈልጋሉ ። ነገር ግን ቤተ ክርስቲያናችን ደግሞ ከምዕመናን የምትጠይቃቸው ግዴታዎች ስላሉ እያንዳንዱ ምዕመን ይህን ጠንቅቆ ማወቅና እንደ አስፈላጊነቱ መፈጸም ስላለበት በተቀዳሚ ሊታወቁ የሚገባቸውን አንቀጾች ከዚህ እንደሚከተለው በአጭሩ እንገልጣለን ።

ቅዱስ ቁርባን ከቤተ ክርስቲያን ምሥጢራት አንደኛው ነው ።

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የእኛን ኃጢአት ለመደምሰስ ልዩ ልዩ መከራን ከመቀበሉ ሌላ በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ራሱን በመሠዋት የሕይወት በርን እንደከፈተልን ሁላችንም እናውቃለን ።

የዚህም የሕይወት በር መክፈቻ (ቁልፉ) ቁርባን መሆኑን ራሱ ሲያስረዳ ሥጋዬ የዘለዓለም መብል ነው ፤ ደሜም የዘለዓለም መጠጥ ነውና ሥጋዬን የበላ ደሜን የጠጣ ከእኔ ጋር ተዋህዶ ይኖራል ። እኔም ከእርሱ ጋር ተዋህጄ እኖራለሁ ብሎ በዮሐንስ ወንጌል ፮፡፶፫-፶፯ ባለው አረፍተ ነገር ተናግሯል ።

ሥጋውንና ደሙን መቀበል ለሁላችን አስፈላጊ ነው ፤ ምንም ቁርባን ለሁሉ አስፈላጊ ነው ብንል ልንጠብቃቸው ወይም ልናውቃቸው የሚገቡ ነገሮች ደግሞ አሉ ።

<u>እነርሱም ፤</u>

አንደኛ ፍጹም እምነት ፤

ሁለተኛ ንስሐ ናቸው ።

<u>ሀ/ ፍጹም እምነት ፤</u>

በቤተ ክርስቲያናችን ሥርዓት ትምህርት መሠረት ማንኛውም ሰው ቅዱስ ቁርባንን ከመቀበሉ አስቀድሞ የኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ

www.ethiopianorthodox.org

... ምሥጢሩን የተቀበለና አባል የሆነ ፣ በሕግ የጸና ፣ በምግባሩ የሚያደርግ እንዲሆን ያስፈልጋል ፤ ከዚህም በላይ ሥጋውንና ደሙን ለመቀበል የሚቻልበትን ጊዜውንና ሰዓቱን ጠንቅቆ ማወቅ ይገባል ። ተቀባዩ በሕጋዊ ያልታወቀ ችግር ካልገጠመው በቀር የቅዳሴው ጸሎት ከመጀመሩ በፊት ቀደም ብሎ መጥቶ ለጸሎቱ ሁሉ ተካፋይ መሆን አለበት ፤ ነገር ግን በሕጋዊ ችግር ምክንያት ቆይቶ የቅዳሴው ጸሎት ከተጀመረ በኋላ ቢመጣ ገብቶ ከመቀበል አይከለከልም ። ከቤተ ክርስቲያን ገብቶ ስለቁርባን ከሚጸለየው ጸሎት በቀር ከዚያው ውጭ የሆነ የግል ጸሎት መድገሙ ፈጽሞ ክልክል ነው ፤ ሥጋውንና ደሙን እስኪቀበሉ ድረስ እህል ወይም ሌላ ነገር ወደ አፍ እንዲገባ አይፈቀድም ፤ በቅዱስ ቁርባን ጊዜም ኅብስቱ ወደ ሥጋ አምላክ ወይኑ ወደ ደሙ አምላክ እንደሚለወጥ አምኖ መቀበል ያስፈልጋል ። ምእመናንም ሥጋና ደም አምኖ ቢቀበሉት ኃጢአትን የሚያጠፋ ፣ ወደ ዘለዓለማዊ ሕይወት የሚያገባ ስለሆነ ሳይጠራጠሩ በፍጹም እምነት ጸንቶ መቀበል ክርስቲያናዊ ተግባር ነው ።

ለ/ ንስሐ፦ ንስሐ የምሕረት በር የይቅርታ መሰላል ነው ። ሕዝበ ክርስቲያን ከእግዚአብሔር ሕግና ሥርዓት ወጥተው ከምግባርና ከትሩፋት ተራቁተው በስሕተትም ሆነ በድፍረት ከሠሩት ኃጢአት ለመመለስ የሚያስችል መንገድ በመሆኑ ቤተ ክርስቲያናችንም የንስሐን አስፈላጊነት አጥብቃ እያስተማረች ክርስቲያን የንስሐ አባት እንዲኖረውና የሠራውንም ኃጢአት በየቀኑና በየሰዓቱ ለንስሐ አባቱ እየተናገረ የክርስቶስን ሥጋና ደም እንዲቀበል በጥብቅ ታዝዛለች ።

የሰው ልጅም ከኃጢአትና ከበደል ነጻ ሆኖ መገኘት ስለማይችል ራሱ በሠራው ኃጢአት እንዳይፈረድበት ንስሐ ተሠርቶለታል ። በንስሐ አቅራቢነትም ከፈጣሪው ዘንድ እየቀረበ ዘለዓለማዊ ሕይወት የሚሆነውን ሥጋውንና ደሙን ለመቀበል ይችላል ። የክርስቶስን ሥጋና ደም ለመቀበል ትንሽ ትልቅ ድኃ ባለጸጋ ሴት ወንድ የማይለግ [illegible] የዘር የጾታ ልዩነት የለውም ፤ ስለዚህ የክርስቶስ ቤተ ሰቦች የሆን ሁሉ ቅዱስ ቁርባንን ለመቀበል የሚያስችሉንን ነገሮች በቅድሚያ [illegible] ተገቢ መሆኑን እንወቅ ።

ቄስ ልሳነ ወርቅ በየነ

የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ዓይነትና ሰዓት

የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ዓይነት የሚፈጸምባቸው ሰዓቶች የተለያዩ መሆናቸውን የሚያውቁ አያሌ መሆናቸው ግልጽ ነው ። ከዚህም የተነሣ አገራችንን ለመጐብኘት የሚመጡ ጐብኚዎች (ቱሪስቶች) ሆኑ ወይም ኢትዮጵያውያን ምዕመናን የአገልግሎቱ ተካፋይ ለመሆን እየፈለጉ ጊዜውን ባለማወቅ ተካፋይ የመሆን ዕድል እንዳያመልጣቸው በማለት በዚህ ጽሑፍ አማካይነት ለመረዳት ይችሉ ዘንድ ይህን ማብራሪያ ሰጥተናል ።

የአገልግሎቱን ዓይነትና ሰዓቱንም ከመናገራችን በፊት አገልግሎት ማለት ምን ማለት እንደሆነ በአጭሩ እናስረዳለን ፤ በቤተ ክርስቲያናችን የሚደረገው አገልግሎት ነፍስንና ሥጋን የሚያረካ መንፈሳዊ ሥራ በመሆኑ ባገልጋዩ ካህንና በተገልጋዩ ሕዝብ መካከል አገልግሎቱንም በምናቀርብለት በእግዚአብሔር ዘንድ ያለው የተገኘነት ምልክት ነው ።

ይኸውም ይታወቅ ዘንድ በቀድሞ ዘመን ለቤተ ክርክርስቲያን ምሳሌ በነበረችው በምኩራብ ፤ ሌዋውያን በርከት ያሉ የአገልግሎት ዓይነቶችን በሰዓት እየለዩ በጊዜ እየከፈሉ ያቀርቡ እንደ ነበሩ የታወቀ ነው ።

ከዚያ ሲያያዝ በመጣው መሠረት ዘመኑ በሚፈቅደው መጠንና ምዕመናኑ እርስ በርሳቸው በሚግባቡበት መንገድ የቅድስት ቤተ ክርስቲያናችን የአገልግሎት ዓይነት በሰዓት እየተለካ በጊዜ እየተወሰነ ይሰጣል ፤ ይህንንም ሥርዓት በቅደም ተከተል እናቀርባለን ።

፩ኛ/ በዓቢይ ጾም ወራት የሚደረግ አገልግሎት በዓቢይ ጾም ወራት ከሰኞ እስከ እሑድ ባሉት ዕለታት ቀሳውስቱና ዲያቆናቱ ከሌሊቱ ፤ ሰዓት ጀምረው ሰዓታት ቆመው ያድራሉ ፤ ሰዓታትም ማለት በየሰዓቱ የሚጸለይ ጸሎት ማለት ነው ።

፪ኛ/ የጧት ጸሎት ፤ ከጧቱ ፩ ሰዓት ሲሆን ሁልጊዜ ኪዳን ያደርጋሉ ፤ ኪዳንም ማለት መሐላ ኑዛዜ ማለት ነው ፤ ይህም ጸሎት እንደ

www.ethiopianorthodox.org

ቤተ ክርስቲያናችን ትምህርት ጌታ ከትንሣኤው እስከ ዕርገቱ በቆየበት ጊዜ ያስተማረው ነው ።

፫ኛ የመዓልት ሰዓታት የተባለው ምሥጋና ከጧት ጀምሮ እስከ ፯ ሰዓት ባለው ጊዜ ውስጥ በየቀቶች መዘምራን የሚጸልዩ ጸሎት ነው ።

፬ኛ ከቀኑ ፯ ሰዓት ፍሬ ስሞንኛው ዲያቆን የመሰብሰቢያ ደወል ደውሎ እስከ ፯ ሰዓት ድረስ መሥዋዕት ሲያዘጋጅ ይቆይና ከቀኑ በ፯ ሰዓት እስከ ቀኑ ፱ ሰዓት ድረስ ቀድሰው ሥጋወሙን ለመቀበል የሚፈልጉትን ምእመናን አቁርበው ተርሆተ ሕዝብ ከሆነ በኋላ አገልግሎታቸውን በዚህ አኳኋን ይፈጽማሉ ።

፭ኛ የቅዳሜ ቅዳሴ አገባብ ከጧቱ ፩ ሰዓት ተኩል ይጀመርና [illegible] ሰዓት ሲሆን ይፈጸማል ።

፮ኛ የእሑድ ቅዳሴ ከጧቱ ፩ ሰዓት ተጀምሮ በ፬ ሰዓት ተኩል ያልቅና መምህሩ ወይም አለቃው ለተሰበሰበው ሕዝብ ትብኤ ያደርግና ፫ ሰዓት ሲሆን በዚህ በኩል የሚደረገው ጠቅላላ አገልግሎት ይፈጸማል ።

፯ኛ የመዘምራን አገልግሎት ከሰኞ እስከ ቅዳሜ ባሉት ዕለታት ከጧቱ በ፲፪ ሰዓት በደወል ይሰበሰቡና በኅብረ ድምፅ እንዲዘመር ከያሬድ የተዘጋጀውን ጾመ ድጓ የተባለውን የመዝሙር መጽሐፍ በዕዝል ይጀምሩና እስመ ለዓለሙን ካዜሙ በኋላ መዝሙረ ዳዊት አስተዛዝለው ምዕራፉን አድርሰው ሰንሳክር ወይም የቅዱሳንን ዝክረ ነገር ካነበቡ በኋላ የጧቱ አገልግሎት ፫ ሰዓት ሲሆን ይፈጸማል ።

፰ኛ ከቀኑ በ፮ ሰዓት ተኩል ሲሆን ተሰብስበው የ[illegible] ሰዓት አገልግሎት በዜማ አድርሰው ፯ ሰዓት ሲሆን ቅዳሴ ተቀድሶ ድርገት ሲወረድ ወይም የቅዳሴው መፈጸሚያ ሲደርስ [illegible] ያለቱ የተባለውን [illegible] ቅኔ፤ መሪ የሆነው ደብተራ ያቀርባል፤ [illegible] ስለ ክርስቶስ [illegible] ደም የሚናገረው ዝማሬ የተባለው፤ [illegible] በኋላ [illegible] ምግር የተባለ ቅኔ ይሰጥና ልክ ፱ [illegible] በኩል ያለው አገልግሎት ይፈጸማል ።

[illegible] መዘምራን፤ ከሌሊቱ በ፯ ሰዓት ይሰበሰቡና መዝሙር [illegible] ምዕራፍ ሲያደርሱ ቅኔ እየተቀኙ በመቋሚያ ሲዘሙ ያድሩና [illegible] ሰዓት ሲሆን የሚሰጠው አገልግሎት ዓይነት ይፈጸማል ። ለዓ

ቢይ ጾምመዘምራኑ በከበሮና በጸናጽል አይጠቀሙም እንዲሁ በመቋሚያ ብቻ ያገለግላሉ እንጅ ።

፲ኛ/ሰሙነ ሕማማት በእነዚህ ዕለታት ቀሳውስቱና ዲያቆናቱ መዘምራኑም ጭምር በአንድ ላይሆነው ኪብሉይ ኪዳንና ከሐዲስ ኪዳን እንዲሁም ከሊቃውንት ተወጣጥቶ ልዩ ልዩምንባብ ያለበትን ግብረ ሕማማት የሚባለውን መጽሐፍ ከጧቱ ፩ ሰዓት ጀምሮ እስከ ሌሊቱ ፯ ሰዓት ድረስ በየቀኑ እያነበቡና የክርስቶስን ሕማም በማሰብ እየሰገዱ እስከ ጸሎተ ሐሙስ ድረስ ይሰነብታሉ ።

በዚሁም ቀን ክርስቶስ የደቀ መዛሙርቱን እግር እንዳጠበ ሁሉ ቄሱ የምዕመናኑን እግር ያጥባል ።

፲፩ኛ/ በማግሥቱ ዓርብ የድኅነት ቀን በመሆኑ የክርስቶስን ስቅለት እያሰቡ ልዩ ልዩ ምንባብ እያነበቡ ውሏቸውን ሲሰግዱ ይውላሉ ።

፱ ሰዓት ሲሆን ክርስቶስ በተገረፈው ምሳሌ ቀሳውስቱ እርጥብ የወይራ ቅርንጫፍ ቆርጠው ሕዝቡን ይጠበጥቡና ስግደት እንዲሰግድ አዘው ያሰናብቱታል ። ምሳሌውም የክርስቶስ የግርፋት ተካፋይ መሆኑን ያመለክታል ።

፲፪ኛ/ የቅዳሜ ስዑር ዕለት ካህናቱ ክርስቶስ አቸነፈ ዲያብሎስ ታሠረ እያሉ የድል አድራጊነትን ምልክት የሚገልጸውን ቄጠማ ለምእመናኑ ያድላሉ ።

፲፫ኛ/ ትንሣኤ እሑድ የትንሣኤ ዕለት ከማታው ከ፬ ሰዓት ጀምረው መዘምራኑ በጸናጽል በከበሮ ክርስቶስ ተነሣ እያሉ እስከ ፯ ሰዓት ሲያመረግዱና ሲጸፉ ሲያለዝቡና ሲያሸበሽቡ ይቆዩና ጸሎተ ቅዳሴው በዚሁ ሰዓት ተጀምሮ በ፱ ሰዓት ያልቅና አገልግሎታቸውን በዕዝል ዕጣነ ሞገር ይፈጽማሉ ማሣረጊያ ማለት ነው ።

፲፬ኛ/ ከትንሣኤ ጀምሮ እስከ ጰራቅሊጦስ ድረስ ባሉት ፶ ቀናት ውስጥ የመዘምራኑም ሆነ የቀሳውስቱ አገልግሎት የቅዳሴውም ሥነ ሥርዓት የሚደረገው ሁልጊዜ በጧት ነው ።

፲፭ኛ/ በሌሎች አፅዋማትም የሚደረገው መዝሙር ጊዜውን እየተከታተለ ይሄዳል እንጅ የአገልግሎቱና የጸሎቱ ቅዳሴው ሁኔታ የተለያየ አይደለም ።

www.ethiopianorthodox.org

፲፪ኛ/ በዘወትር የሚደረጉ አገልግሎቶች በእነዚህ ዕለታትና ወራት ... ክረምትና ከዓርብ በስተቀር በአገልግሎትም ሆነ በቅዳሴ በማህሌ... ከበዓል ሥርዓት ጋር የሚለያዩበት ምንም ነገር የለም ።

፲፫ኛ/ ቤተ ክርስቲያን ለምዕመናን የምታደርግላቸው አገልግሎት ፦

ልጆቻቸውን ክርስትና በሚያስነሡበት ጊዜ ጾም ሲሆን ከቀኑ በ፯ ሰዓት ፤ በዘወትር ሲሆን ደግሞ ከጧቱ በ፲፪ ሰዓት እሑድ ግን በአሥራ አንድ ሰዓት ተኩል ሕፃናቱን ተቀብላ ጥምቀተ ክርስትናን ሰጥታ ፤ ቅዱስ ቁርባንን አቀብላ የክርስቶስ ቤተ ሰብ ታደርጋቸዋለች ።

፲፬ኛ/ የሚጋቡትንም ሙሽሮች ለባልና ለሚስትነት የሚያበቃውን ምሥጢረ ተክሊል የተባለውን ጸሎት ካደረሰች በኋላ ቅዱስ ቁርባንን ሰጥታ ጋብቻቸውን ታጸድቃለች ።

፲፭ኛ/ ጸሎተ ፍትሐት ቤተ ክርስቲያን ለሙታን የምታደርግላቸው አገልግሎት ይህ ነው ፤ ሙታንን ተቀብላ ከብሉይና ከሐዲስ ኪዳን እንዲሁም ከቅዱሳት መጻሕፍት ጭምር ተዘጋጅቶ የወጣውን ግንዘት የተባለውን መጽሐፍ በቀሳውስት ተነበ መዝሙረ ዳዊት ተደግሞ በመዘምራን መቅረብት ከተመራ በኋላ ለሰማያዊው እርስት መጠባበቂያ የሚሆነውን ምድራዊ ርስት ሰጥታ በጸሎት ታሰናብታቸዋለች ።

፲፮ኛ/ ስለዚህም ቤተ ክርስቲያናችን ያላመኑትን እንዲያምኑ ... ደግሞ በ...ማኖታቸው እንዲጸኑ በየጊዜው አገልግሎቷን ከመስ... አታቋርጥም ።

፲፯ኛ/ የማታ ጸሎት ወይም ማስታኮት የተባለው ነው ። ይኸውም ከቅዱሳት መጻሕፍት እየተውጣጣ ይነበባል ፤ ልዩ ልዩ መዝሙር ይዘመራል ፤ ስለሕያዋንና ስለሙታን ጸሎት ይደረሳል ። በመጠኑ የአገልግሎታችን ዓይነት የሰዓቱም ሁኔታ ይህ ሲሆን ፤ እያንዳንዱ ጠቅላላ አገላለጥ የሚፈልግ ስለሆነ ፤ በቅደም ተከተል ወደፊት እንዘረዝራለን ።

ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት የአገልግሎት ዓይነትና ሰዓት ሁሉ በየቤተ ክርስቲያኑ ተመሳሳይም ቢሆን ቅሉ ብዙ ጊዜ የተከተልነው በመንበረ ፓትርያርክ ቅድስት ሥላሴ የሚደረገውን ነው ፤

አለቃ ነቢየ ልዑል የሺንበ

አፅዋማት በቤተ ክርስቲያናችን

ጾምን እንድንጾም የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ አርአያ የአባቶቻችን የሐዋርያት ሲኖዶስ እንዲሁም ፫፻፲፰ ሊቃውንት የሐዋርያትን ሕግ ተከትለው ፍትሐ ነገሥት ብለው በደነገጉት መጽሐፍ ውስጥ አንቀጸ ጾም የተባለው የጾምን ቁጥርና የአጿጿሙን ሥርዓት ይነግረናል ።

በአሁኑ ጊዜ አጽዋማት የሚባሉትን የማያውቁ መቼ መጾም እንዲገባ ፤ በምን ምክንያት እንደሚጾሚቸው የማያውቁ ስላሉ ከዚህ እንደሚከተለው እንገልጣለን ።

፩ኛ/ ጾመ ነቢያት ፤ ይባላል ፤ ይህ ጾም ሦስት ስያሜ አለው ፤

ሀ/ ጾመ ነቢያት ፤ የሚለው አበራር የተሰጠው ነቢያት ከእግዚአብሔር ረድኤትን ለማግኘት ይጾሙ ስለነበረ እነርሱን ለማስታወስ ፤

ለ/ ጾመ ስብከት ፤ በግዕዝ ቋንቋ «ሰበከ» ማለት አስተማረ ማለት ነው ። ስብከት ባልን ጊዜ ትምህርት ማለታችን ነው ፤ ይህም የሚያመለክተው ነቢያት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከመወለዱ በፊት ለሕዝቡ ይወለዳል እያሉ በትንቢት ያስተማሩበትና የገለጹበት ነው ።

ሐ/ ጾመ ጌና «ጌና» የሚለው ቃል በግሪክ ቋንቋ ልደት ማለት ሲሆን ፤ በእኛም ቋንቋ ደግሞ ልደትን ይገልጻል ።

፪ኛ/ ጾመ ገሃድ ፤

ሀ/ ገሃድ የተባለው ቃል ተገሀደ ተገለጠ ፤ አግሃደ ገለጠ ከሚለው ግዕዛዊ አንቀጽ (ግሥ) የተገኘ ነው ። እርሱም በጾመ ነቢያት ፍጻሜና በጥምቀት በዓል ዋዜማ ለሚጾመው የአንድ ቀን ጾም የተሰጠ ስያሜ ነው ። ምሥጢሩም የሚያስረዳው ረቂቅ የሆነው አምላካዊ ባሕርይ ሰው በመሆን በተዋህዶ ጉልቶ የታየበትን ሁኔታ የሚገልጥ ነው ።

፫ኛ/ ጾመ ነነዌ ፤

ጾመ ነነዌ ፈጣሪያቸውን ያሳዘኑ የነነዌ ሰዎች ዮናስ ያስተማራቸውን ትምህርት ሰምተው ሦስት ዕለታት በመጾማቸው ይቅር ባይ እግዚአብሔር ቁጣውን በትዕግሥት ፤ መዓቱን በምሕረት ለውጦላቸዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

ስለዚህ አንዱ የዓነበት ፍቱን መድኃኒት ለሌላው እንደሚጠቅም ሁሉ የነነዌ ሰዎች የዓነቡት የሦስት ዕለታት ጾም እኛም ብንጾመው ይጠቅመናል በማለት አባቶች እንድንጾም አደረጉ ።

፬ኛ/ ጾመ ድኅነት ፡ ጾመ ድኅነት ማለት ሕይወትን የሚያስገኝ ጾም ማለት ነው ። ይህም ስያሜ የተሰጠው በየሳምንቱ ረቡዕና ዓርብ ለሚጾመው ጾም ነው ። ጾመ ድኅነት ሊባል የቻለው እኛን ከዘለዓለማዊ ሞት ላዳነን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መታሰቢያ ይሆን ዘንድ ረቡዕና ዓርብ ስለሚጾም ነው ።ረቡዕና ዓርብ እንዲጾም የተደረገበት ሁለት ምክንያት አለው። ሀ/ ከጌታችን ልደት በፊት አይሁድ ማክሰኞ ሐሙስ በየሳምንቱ ይጾሙት ስለነበር ክርስቲያኖች ከዚያ ለመለየት ረቡዕና ዓርብ እንዲጾሙ ሆነ ።

ለ/ አይሁድ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ለመግደል ምክራቸውን [illegible] የተፈራረሙበት ዕለት ረቡዕ በመሆኑ የኀዘን መግለጫ ዕለት እንዲሆን ተብሎ እንዲጾም ሲደነገግ ዕለተ ዓርብም እኛን ለማዳን የተሰቀለበት ዕለት በመሆኑ ፤ እንዲጾም ተወሰነ ።

፭ኛ/ የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጾም ።

የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ጾም ሦስት ዓይነት አጠራር አለው ።

ሀ/ ጾመ ሁዳዴ ፤ ሁዳድ ማለት ብዙ ሕዝብ በኅብረት ወጥቶ የሚሠራው በጣም ሰፊ የሆነ የንጉሥ ሥራ ማለት ነው ። ብዙ ሕዝብ በኅብረት እንደሚሠራው ሁዳድ ምሳሌ የሰማይና የምድር ንጉሥ የሆነ የጌታችንን ጾም ምዕመናን ሁሉ በኅብረት ፡ በአዋጅ ስለሚጾሙት «ሁዳዴ» ተባለ ።

ለ/ ዐቢይ ጾም ይባላል «ዐቢይ» ማለት ከፍ ያለ ትልቅ የሆነ ማለት እንደመሆኑ መጠን ፤ የሁሉ በላይ የሆነው ጌታችን የጾመው [illegible] ትልቅ መሆኑን ለመግለጽ ዐቢይ ጾም ተባለ ።

ሐ/ ጾመ አርብዓ ፤ ጌታችን የጾመው አርብዓ መዓልት ፤ አርብዓ [illegible] መሆኑን ለመግለጽ ጾመ አርብዓ ተብሎ ይጠራል ።

[illegible] ኅርቃል ወይም ዘወረደ ፤ ይህም ኅርቃል የሚባል [illegible] ነገር የጾመው በመሆኑ ሊቃውንት ከጌታ ጾም መጀመ [illegible] እንዲጾም አደረጉ ። ይህም ጾም ዘወረደ እየተባለ ይጠ

ራል ፤ ዘወረደ ማለትም ሰውን ለማዳን ፤ ከሞት ወደ ሕይወት ለማሸጋገር ከሰማይ የወረደ ፤ የተወለደ ማለት መሆኑን ያስረዳል ።

፯ኛ/ ሰሙነ ሕማማት ፤

አይሁድ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ለመስቀል ምክራቸውን ወጥነው የምክራቸው ውጤት ዓርብ የተፈጸመ ሲሆን በከርሠ መቃብር ሦስት መዓልት ፤ ሦስት ሌሊት ቆይቶ ከሙታን ተለይቶ እስከ ተነሣበት ጊዜ ድረስ ያለው ዕለት በጾምና በጸሎት ፤ በኀዘን ሊታወስ ይገባል ፤ በማለት ከአበው (ሊቃውንት) ተደንግጎ የሚጾመው ጾም የጌታን ጸዋትው መከራ እንዲያሳስብ ሰሙነ ሕማማት ተብሎ ይጾማል ።

፰ኛ/ ጾመ ሐዋርያት ፤ ሐዋርያት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እልክላችኋለሁ ብሎ የሰጣቸውን ተስፋ መንፈስ ቅዱስን እንደተቀበሉ ብዙ ቋንቋ ተገልጾላቸዋል ፤ ኃይልን ፤ ጽንዕን እንዳገኙ ወዲያውኑ የጾሙት ጾም ጾመ ሐዋርያት ተብሎ ለመታሰቢያ እንዲጾም ተወሰነ።

፱ኛ/ ጾመ ፍልሰታ ፤ በግዕዝ አነጋገር « ፈለሰ » ተሰደደ ማለት ነው ። እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ከዚህ ዓለም በሞት ተለይታ ከተቀበረችበት የተነሣችበትን ዕለት ለማስረዳት ፍልሰታ ለማርያም ተባለ ፤ ስለዚህም ሐዋርያት ጾመው እመቤታችን ተገልጻላቸው ስለነበረ ጾመ ፍልሰታ ለማርያም ለማለት ተቻለ ፤ የእመቤታችንም መታሰቢያ ይሆን ዘንድ እንዲጾም ተደነገገ ።

ቄስ ሰሎሞን ገብረ ሥላሴ

www.ethiopianorthodox.org

ማስተማር አምላካዊ ትእዛዝ ነው

በብሉይም ሆነ በሐዲስ ኪዳን ማስተማር ከእግዚአብሔር የታዘዘ መንፈሳዊ ሕግ ሲሆን ተምሮ አለማስተማር ደግሞ ከፍ ያለ ጉዳት ነው ፤ ውሎ አድሮም ቅጣትን ያስከትላል ።

ክርስቶስ በተራራ ሲያስተምር ።

[illegible]ለው "ንጉሥ" በሞተ በዓመት ኢሳይያስ እግዚአብሔርን [illegible] ተቀምጦ ሱራፌልና ኪሩቤል በዙሪያው ሆነው

ሲያመሰግኑ፤ሲወድሱ ሲነሡ እግዚአብሔር ግን ሕዝቦቹን አስቦ ወደ ዚህ ሕዝብ ማንን እልካለሁ ? ማንስ ይላከኛል ? እያለ ሲጨነቅ ነቢዩ ሰምቶ መላክስ እኔ እላክህ ነበር፤ ግን ለምጻም ነኝ ብሎ ሲመልስ ወዲያውም የነቢዩን በጎ ፈቃድ ሰምቶ እግዚአብሔር በዙሪያው ከበው ያመሰግኑት ከነበሩት ሱራፌል አንዱ የእሳት ጉጠት ይዞ መጥቶ ከለምጹ እንዲያነጣው ከአደረገ በኋላ ወዲያውኑ መምሪያ ሰጥቶ ሕዝቡን እንዲያስተምር እንደላከው ነቢዩ ኢሳይያስ በጻፈው መጽሐፍ በስድስተኛው ምዕራፍ ተጽፎ እናነበዋለን ።

በዚህ ዓይነት እነ ኤርምያስና እነ ሕዝቅኤል ተልከው ሕዝቡን ሲያስተምሩ ኑረዋል ። እግዚአብሔር ለዚህ ማስተማር ለተባለው ለተቀደሰ ተግባር ብዙዎችን ከአደጉ ከሸመገሉ በኋላ ጠርቷቸዋል ። አንዳንዶችን ደግሞ ገና በናታቸው ማኅፀን ሳሉ መርጧቸዋል፤ ለነቢዩ ኤርምያስና እንዲሁም ለቅዱስ ዮሐንስ የተነገረውን ከዚህ ቀጥለን በአጭሩ እንጽፋለን ።

በሆድ ሳለህ አወቅሁ ከማሕጸንም ሳትወጣ ቀደስሁህ ለአሕዛብም ነቢይና መምህር አደረግሁህ፤ የሚለው ቃል ለነቢዩ ኤርምያስ ተነግሮ በመጽሐፍ ተጽፎ እናገኘዋለን ።

ስለ መጥምቁ ዮሐንስም የተጻፈውን እናዳምጥ፤

« መልአኩም አለው አትፍራ ዘካርያስ ሆይ ጸሎትህ ተሰምታለችና ፤ ምሽትህም ኤልሳቤጥ ልጅ ትወልድልሃለች ስሙንም ዮሐንስ ትለዋለህ ደስታም እልልታም ይሆንልሃልና ብዙ ሰዎችም በመወለዱ ደስ ይላቸዋል ፤

በእግዚአብሔር ፊት ታላቅ ይሆናልና የወይን ጠጅም አይጠጣም ፤ የሚያስክርም ነገር ሁሉ አይጠጣም መንፈስ ቅዱስም በእናቱ ማኅጸን ሳለ ጀምሮ ያድርበታል ።

ከእስራኤልም ልጆች ብዙዎችን ወደ እግዚአብሔር ወደ አምላካቸው ይመልሳል ። እያሉ ገና ከመወለዱ በፊት ተወልዶ የሚሠራውን በመልአኩ አድሮ ተናግሯል ፤ በዚህም በእግዚአብሔር ፕሮግራም መሠረት ዮሐንስ ተወልዶ የእስራኤል ሕዝብ ክርስቶስን እንዲቀበሉ ለንስሐ አዘጋጅቶአቸዋል ። በዚህም በጨለማው ዓለም እውነትን በመመስከር በእሥር ቤት ወድቆ ከተሠቃየ በኋላ በግፍ በሰይፍ ተመቶ ከዚህ ዓለም ተለይቷል ።

www.ethiopianorthodox.org

በዚህ ዓይነት ልዑል እግዚአብሔር በማይታወቅ ጥበቡ ሠራተኞቹን በየጊዜውና በየዘመኑ ሲያዘጋጅ ይኖራል ። በመጨረሻም ተቀዳሚና ተከታይ የሌለውን አንድ ልጁን ይህን ዓለም ወደ ድኅነት እንዲመራው በመላኩ በገጠር ፣ በከተማ በባሕርና በየብስ ፣ በምኩራብና በቤተ መቅደስ ፣ በተራራና በመስክ እየዞረ መልእክቱን ካከናወነ በኋላ ወደ መጣበት ሰማያዊ ዓለም ሲመለስ ለሐዋርያት አንድ ጥብቅ ትእዛዝ ሰጥቷል ። « እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን ሁሉ አስተምሩ በአብና በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም አጥምቋቸው ፤ እነርሱም ያዘዝኋችሁን ሁሉ እንዲጠብቁ አስተምሯቸው እኔም በዘመኑ ሁሉ እስከ ፍጻሜ ድረስ ከእናንተ ጋር እሆናለሁ » የሚል ትእዛዝ ነበር ።

ይህን የመጨረሻ ትእዛዝ በማክበር ከዘመድ ከአዝማድ ተለይተው የእግዚአብሔርን ቃል ብቻ ስንቅ ይዘው በዚያን ጊዜ ታውቆ የነበረውን ዓለም ባሕሩን በመርከብ የብሱን በእግር በመሄድ የወንጌልን ቃል ጽንፍ እስከ ጽንፍ ለማዳረስ ችለዋል ፤ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ይህ ሐዋርያዊ ተግባር ፍጹም የቤተ ክርስቲያን ሥራ ሆኗል ። ብዙዎች አብያተ ክርስቲያናት በዓለም የክርስቶስ ወንጌል እንዲስፋፋ በማድረጋቸው ምስጋና የሚገባቸው ናቸው ፤ ቢሆንም አንዳንዶች ደግሞ ብዙ ጊዜ የሀብት ማግኛ የሹመት ማቢያ ቤተ ክርስቲያንን አድርገው በመኖራቸው ሳይወቀሱ አይቀሩም ።

በዚህ ጊዜ የኛ ቤተ ክርስቲያን ከየትኛው ክፍል ናት ፤ የሚለውን ጥያቄ መጠየቅ ይኖርብናል ፤ ቤተ ክርስቲያናችን ከዘመነ ሐዋርያት ጀምራ ተቋቁማ ጊዜው በሚፈቅደው መጠን ስትሠራ ኖራለች ። ለሀገራችንም ያቀረበችው አገልግሎት በቀላሉ መገመት የለበትም፤ ለመንግሥትና ለወይዛዝር እንዲሁም ለሊቃውንት የዕውቀት ግቢያ ሆና ኖራለች ፤ ይህ ሥራዋ በአዲስ ትውልድ ዘንድ መዘንጋት የለ[illegible] ቢሆንም በዕውቀት ሕፃን ሳለ ልጄ ስትለው የነበረውን ሕዝብ በዕውቀት ሲጎለምስ ልትከዳው አይገባም ፤ ይህም ማለት ቤተ ክርስቲያን ሕዝብን ወደርስዋ በመጣ ጊዜ አትምጣ አለች ማለት አይደለም ሕዝቡ በዕውቀት ሲያድግ አብሮ ለማደግ ቀድሞ ሲል የነበረውን ሥርዓትና ሕግ አለማሻሻል አልፈልጋችሁም እንደ ማለት ነው ።

ጊዜያችን ብዙ ነገር ይፈልጋል ፤ በጥንት ዘመን ቤተ ክርስቲያን ተክሎ የሚቀድስ ካህን ከአቀረበለት ሕዝብ ደስ ብሎት ይቀበል ነበር ፤ ዛሬ ግን ቤተ ክርስቲያናችን በጣም በአማረ ትምህርትና ሆስፒታል ከዚያም አልፎ በደሆች ማደጊያና በሽማግሌዎች መጦርያ ካልተከበበች በቀር ለሞተ ሰው ለማሳረፊያ ብቻ ከሆነች ሙታን እንጂ ሕያዋን ሊቀርቧት አይችሉም ።

በሙታን ከተማም ምንም ሊሠራ አይቻልም ፤ ቢበዛ በነሱ ዘንድ የሚገኘው ነበር ብቻ ነው ፤ ነበር ደግሞ አሁን ለሚሆነው ጥቅም አይሰጥም ያለፈውና ያሁኑ መገናኘትና መዛመድ ይኖርበታል ፤ እነሆ በኢትዮጵያችን ውስጥ የቤተ ክርስቲያንን እርዳታ የሚጠይቁ ሰዎች ብዛት ከልክ ያለፈ ነው ፡ ከኢትዮጵያም ውጭ ያሉት ጠያቂዎች እጅግ ብዙዎች ናቸው ።

ይህን ጥያቄ ለመመለስ ተዘጋጅተናል ወይ? ይህ የጌታችን የመድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ትእዛዝ መሆኑን እናውቃለን ። ይህ ክፍል በቤተ ክርስቲያናችን በሰፊው እንዲታሰብበት ያስፈልጋል ፤ በማኅሌትና በሰዓታት ብቻ የጊዜያችን ጥያቄ ለመመለስ አለመቻላችን ማወቅና መረዳት አንድ ከፍ ያለ አስተዋይነት ነው ። ልዑል እግዚአብሔር ፈቃዱ ሆኖ ቤተ ክርስቲያናችን ይህን ሐዋርያዊ ተግባሯን ለመፈጸም እንዲያበቃት በአንድነት ሁነን እንጸልይ ።

መልአከ ሰላም ሳሙኤል ተረፈ

www.ethiopianorthodox.org

...በባ ከተማ የሚገኙ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ አብያተ ክርስቲያናት አተካከልና የሚገኙበት ቦታ ዝርዝር [illegible]

	ተራ ቁጥር	ወረዳ	ተራ ቁጥር	የቤተ ክርስቲያን ስም				የተተከለበት ዘመን	የተካዩ (የተካዩቱ) ስም	የሚገኝበት መንገድ ስም
	ሀ,	መሐከለኛ	1	መንበረ ፀባዖት ቅድስት ሥላሴ	ካቴድራል	—	—	1924	ግ. ቀ. አፄ ኃይለ ሥላሴ	እቴጌ መነን
			2	ደብረ ጽጌ ዑራኤል	—	ደብር	—	1875	ዳግማዊ አፄ ምኒልክ	ደሴ
			3	መንበረ መንግሥት ገብርኤል	—	ደብር	—	1896	» » »	እቴጌ መነን
			4	ታዕካ ነገሥት በአታ	ገዳም	—	—	1911	ንግሥተ ነገሥታት ዘውዲቱ	» »
			5	ቅድስተ ቅዱሳን ማርያም	ገዳም	—	—	1922	ብፁዕ አቡነ ቄርሎስ	ኪንግ ጆርጅ ጎዳ
	ለ,	የካ	1	ደብረ ሣህል ቅዱስ ሚካኤል	—	ደብር	—	1897	ዳግማዊ አፄ ምኒልክ	ፍቅረ ማርያም አባ ተ/
	ሀ,	ኮልፌ	1	ቀራንዮ መድኃኔ ዓለም	—	ደብር	—	1826	ንጉሥ ሣህለ ሥላሴ	. . . . . .
			2	ጴጥሮስ ወጳውሎስ (ብርሃናተ ዓለም)		ደብር	—	1901	ዳግማዊ አፄ ምኒልክ	አርበኞች
			3	ሰዋስወ ብርሃን ቅዱስ ጳውሎስ	—	ደብር	—	1939	ግርማዊት እቴጌ መነን	አቡነ ጴጥሮስ
	ለ,	ተክለ ሃይማኖት	1	ደብረ ኃይል ራጉኤል	—	ደብር	—	. . .	» » »	. . . . . .
			2	ደብረ አሚን ተክለ ሃይማኖት	—	ደብር	—	1898	ዳግማዊ አፄ ምኒልክ	ተሰማ አባ ቀማው
			3	ጽርሐ ጽዮን ሐዋርያት	ገዳም	—	—	1934	ወይዘሮ በቀለች ግዛው	ኮልሶን
			4	ደብረ ገሊላ አማኑኤል	—	ደብር	—	1905	ዳግማዊ አፄ ምኒልክ	አቡነ ጴጥሮስ
	ሀ,	እንጦጦ	1	መንበረ ፀሐይ ማርያም	—	ደብር	—	1873	ዳግማዊ አፄ ምኒልክና እቴጌ ጣይቱ	አስፋ ወሰን
			2	መንበረ ንግሥት ቁስቋም	—	ደብር	—	1919	ንግሥተ ነገሥታት ዘውዲቱ	» »
			3	ፈለገ ዮሐ ኪዳነ ምሕረት	ገዳም	—	—	1903	ግርማዊት እቴጌ ጣይቱ	» »
			4	ገነተ ኢየሱስ	ገዳም	—	—	1915	ልዑል ራስ ካሣ	አሚድላ
			5	መካነ ሕይወት ገብረ መንፈስ ቅዱስ	—	ደብር	—	1906	አፈ ንጉሥ ጥላሁን	»
			6	መንበረ ሥላሴ	—	ደብር	—	1937	አባ ኃይለ ሥላሴ	አስፋ ወሰን
			7	ምስካየ ኅዙናን መድኃኔ ዓለም	ገዳም	—	—	1940	ግርማዊ ን· ነ· ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ	» »
			8	መንበረ ልዑል ቅዱስ ማርቆስ	ገዳም	—	—	1916	» » »	የካቲት ፲፪ አደባባይ
	ለ,	ጉለሌ	1	ደብረ ሰላም መድኃኔ ዓለም	—	ደብር	—	1903	ልጅ ኢያሱ	አፄ ዘርዓ ያዕቆብ
			2	ዮሐንስ ወልደ ነጎድጓድ	—	ደብር	—	1950	ግርማዊ ቀ· ኃ· ሥ· ንጉሠ ነገሥት	አርበኞች
	ሐ,	ገፈርሳ	1	ጽርሐ አርያም ቅዱስ ሩፋኤል	—	ደብር	—	1878	ዳግማዊ አፄ ምኒልክ	» »
			2	ደብረ መዊዕ ቅዱስ ሚካኤል	—	—	ገጠር	1953	ግርማዊ ቀዳማዊ አፄ ኃይለ ሥላሴ	» »
			3	(ስመኝ) ጼዴንያ ማርያም	ገዳም	—	—	1955	ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ	. . . . . .
	ሀ,	ቦሌ	1	ደብረ ሰላም ቅዱስ እስጢፋኖስ	—	ደብር	—	1909	ግ· ን· ነ· ቀ· ኃ· ሥላሴ (በአልጋ ወራሽነት)	ዳግማዊ ምኒልክ
			2	መካነ ሰማዕት ቅዱስ ቂርቆስ	—	ደብር	—	1899	ዳግማዊ አፄ ምኒልክ	. . . . . .
			3	ናዝሬት ዮሴፍ	—	ደብር	—	1910	ስዩም ኃይለ ማርያም	ደጃዝማች መርዕድ
	ለ,	አቃቂ	1	ማኅደረ ስብሐት ልደታ	—	ደብር	·	1916	ብፁዕ አቡነ ሳዊሮስ	ራስ አበበ አረጋይ
			2	[illegible] ገብረ ክርስቶስ	·	·	ገጠር	1942	ግ· ን· ነ· ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ	. . . . . .
[illegible]	ሀ,		1	[illegible] ጽጌ ቅዱስ ጊዮርጊስ	—	ደብር	—	1869	ዳግማዊ አፄ ምኒልክ	ምኒልክ አደባባይ
ድምር	10		32		9	21	2			

www.ethiopianorthodox.org

በአዲስ አበባ ከተማ የሚገኙ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክሳዊት

ተዋሕዶ አብያተ ክርስቲያናት
አተካከልና የሚገኙበት ቦታ

አዲስ አበባ በዳግማዊ አጼ ምኒልክ የአዲስ አበባነትን ስያሜ አግኝታ ከመጠራቷ በፊት ፍንፍኔ በመባል የታወቀች ሰፊን ያለች ሜዳ ነበረች ። አጼ ምኒልክ አዲስ አበባን ቆርቁረው ቤተ መንግሥታቸውን ሲመሠርቱ ብዙ አብያተ ክርስቲያናትንም አሳንጸዋል ። ከዚያ ዘመን ጀምሮ አዲስ አበባ እየተስፋፋች እንደመጣች ሁሉ ፣ አብያተ ክርስቲያናትም በዚያው መጠን ቁጥራቸው እየጨመረ ሔዷል።

በተለይም በግርማዊ ቀዳማዊ አጼ ኃይለ ሥላሴ ዘመነ መንግሥት በአዲስ አበባችን የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የአንደኛና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ፣ ኮሌጆችና ዩኒቨርሲቲ ፣ እንዲሁም ልዩ ልዩ ድርጅቶችና ማኅበሮች በብዛት ስለተቋቋሙ ፣ ተምረው ፣ አጠቃ ... ሠርተው የሚኖሩትም ሕዝብ ቁጥር ከዕለት ወደ ዕለት እየጨመረ በመሄዱ እንደከተማይቱ መስፋፋትና እንደ ሕዝብም ብዛት አንድ ሺህ ስምንት መቶ ሰባ ዘጠኝ እስከ አንድ ሺህ ዘጠኝ መቶ ሃምሳ ስምንት ዓ. ም. ድረስ በነገሥታቱና በንግሥታቱ ፣ በሊቃነ ጳጳሳቱና በጳጳሳቱ ፣ በመሳፍንቱና በመኳንንቱ ፣ በሴት ወይዛዝርቱ በጠቅላላው በምእመናኑ የታነጹት የአዲስ አበባ አብያተ ክርስቲያናት ቁጥር ተገቢውን ምዕራፍ ይዞ ይገኛል ።

እንደ ከተማይቱ መስፋፋትና እንደ ኗሪዎቿም መብዛት የሕዝቡ አኗኗር በደንብ ይጠበቅ ዘንድ ማዘጋጃ ቤቱ አዲስ አበባን በ፳ ታላላቅ ክፍሎችና በ፲ ወረዳዎች የከፈላት ሲሆን በውስጡ ብዙዎች ገዳማትና አድባራት ይገኛሉ ። በእነዚህም ፳ ታላላቅ ክፍሎችና ፲ ወረዳዎች የሚገኙት ገዳማትና አድባራት የተተከሉበትን ዘመንና አነጋስ እንደቅደም ተከተላቸው ከዚህ ቀጥለን በሠንጠረዥ እንገልጻለን ።

ይኸ ዓምድ ሲጊዜው የአዲስ አበባን አድባራት ብቻ ይያዝ እንጂ ... ከተማይቱ በቅደም ተከተል የእያንዳንዱን ጠ/ ግዛት አብያተ ክርስቲ... ከዚያውም ውስጥ ያሉትና ገዳም ፣ ገጠርም በመለየት እንዲ... ያንዳንዱን ባለታሪክ ቦታ ዝርዝር ሁናቴ በመግለጽ እንጽፋለን ።

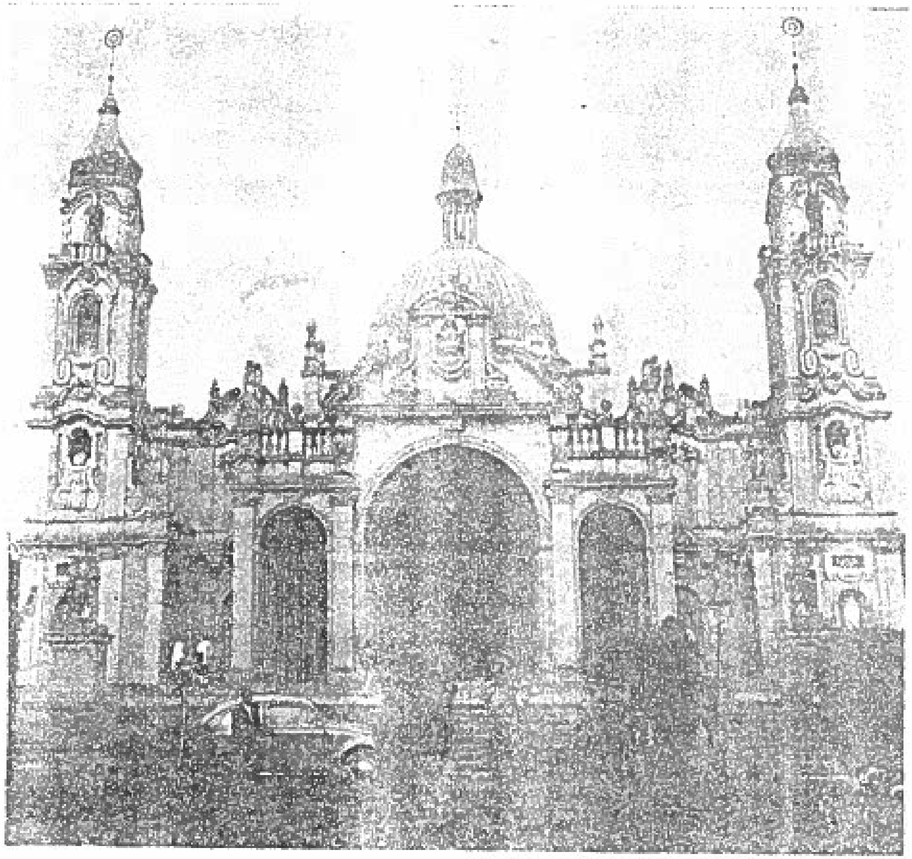

ከአዲስ አበባ አብያተ ክርስቲያናት አንዱ ታላቁ
የመንበረ ፀባዖት ቅድስት ሥላሴ ካቴድራል ይህ ነው

www.ethiopianorthodox.org